

Μια μικρή ορεινή πατρίδα εμπνέει

Του ΗΛΙΑ Γ. ΠΡΟΒΟΠΟΥΛΟΥ

Εναν αιώνα και δεκαπέντε χρόνια ζωής συμπληρώνει φέτος η Φιλεκπαιδευτική Αδελφότητα Τζούρτζιας (Αγία Παρασκευή) Αθαμανίας και η παρουσία της ανάμεσα στους συλλόγους, τόσο του βλαχόφωνου Ελληνισμού όσο και των υπολοίπων, είναι ιδιαίτερη καθώς η δράση της ξεπερνά τα στενά όρια που λειτουργεί ένα τέτοιο σχήμα και η παρουσία της σε εθνικό επίπεδο είναι ζηλευτή.

Η Φιλεκπαιδευτική Αδελφότητα Τζούρτζιας Αθαμανίας (ΦΑΤΑ) που ιδρύθηκε λίγα χρόνια μετά την απελευθέρωση της Θεσσαλίας, το 1893, είναι σήμερα ο αρχαιότερος σύλλογος του βλαχόφωνου Ελληνισμού και το γεγονός οφείλεται στο ότι οι ιδρυτές της έβαλαν ως θεμέλιά της την αγάπη προς το χωριό τους και την αλληλεγγύη που χαρακτήριζε πάντα την κοινότητά τους. Πρώτος πρόεδρός της αναφέρεται ο Χρήστος Βασιλείου Δήμας ή Ούτος.

Τι ήταν όμως η «μεγάλη Τζούρτζια», όπως την αποκαλούσαν τότε με υπερηφάνεια οι Τζουρτζιώτες και έτσι την αναγνώριζαν όλοι οι βλάχοι της Πίνδου και γιατί οι άνθρωποι της προχώρησαν στη δημιουργία αυτής της σπουδαίας αδελφότητας, μας εξήγησε ο σημερινός πρόεδρός της, Θανάσης Μουστάκας.

Η Τζούρτζια ήταν ένα από τα μεγαλύτερα βλαχοχώρια και η ακμή της οφειλόταν στα μεγάλα κοπάδια αλλά και στους ανθρώπους της στη διασπορά οι οποίοι ασχολούνταν με το εμπόριο και τους μετανάστες στην Αμερική. Το χωριό παρουσίαζε δε και μια ιδιαιτερότητα, το καλοκαίρι να γεμίζει από κόσμο και το χειμώνα να παγώνει άδειο στα κακοκαίρια της Πίνδου. Έτσι όπως μεταφερόταν η έδρα της κοινότητας το χειμώνα στα Τρίκαλα, έτσι μεταφερόταν και η έδρα της ΦΑΤΑ η οποία μέχρι το 1955 υποκαθιστούσε κυριολεκτικά το κράτος.

Τρία χρόνια από την ίδρυσή της, το 1896, η ΦΑΤΑ έχτισε το πέτρινο σχολείο το οποίο πρόκειται να στεγάσει σύντομα το λαογραφικό μουσείο της Τζούρτζιας και το 1902 έχτισε την εκκλησία της Αγίας Μαρίνας, ιδρυματική εκκλησία η οποία δεν υπάγεται στην οικεία μητρόπολη και η οποία είναι και η προστάτιδα του συλλόγου. Από το 1896 πάλι μέχρι το 1956 πλήρωνε το δάσκαλο και τον παπά του χωριού καθώς και τον γιατρό κατά τους καλοκαιρινούς μήνες. Πέρα όμως από αυτά, η ΦΑΤΑ χρηματοδότησε και διάφορα κοινωφελή έργα. Έτσι, το 1935 πλήρωσε την κατασκευή ενός μεγάλου έργου, απαραίτητου για την ασφάλεια του χωριού, του πετρόκτιστου υπονόμου που συγκέντρωνε τα νερά που έρχονταν από το βουνό και τα έβγαζε έξω από τον οικισμό, επέκτεινε με αναβαθμούς την πλατεία, έφτιαξε το ηρώο των πεσόντων και έχτισε το μεγάλο κτίριο στο οποίο στεγάζονταν το κοινοτικό κατάστημα, τα γραφεία της κοινότητας και της ΦΑΤΑ, το τηλεφωνείο του χωριού και το ιατρείο. Η πενταετία 1935 - 1940 ήταν η περίοδος της μεγάλης ακμής της ΦΑΤΑ, περίοδος που διακόπηκε από τον πόλεμο και όσα ακολούθησαν μετά.

Πέρα όμως από τα κοινωφελή έργα, η ΦΑΤΑ προικοδοτούσε, συνταξιοδοτούσε και βοηθούσε τους άπορους και ανήμπορους, κυρίως αυτούς οι οποίοι ήταν ανάπηροι πολέμων. Βοηθούσε επίσης τις γυναίκες που είχαν περάσει τα 40 και είχαν μείνει ανύπαντρες.

Το πιο πρωτοποριακό όμως έργο της ΦΑΤΑ ήταν τα δάνεια με μικρό επιτόκιο που χορηγούσε στα μέλη της αδελφότητας και ο τρόπος χορήγησης είναι εντελώς ίδιος με τα σημερινά καταναλωτικά δάνεια των τραπεζών. Οποιος δανειζόταν ένα ποσό, μπορούσε να αποπληρώσει το χρέος ακόμη και μέσα σε 5 χρόνια. Κάποιος δε που επρόκειτο να παντρέψει κορίτσι ή να αγοράσει ένα οικόπεδο μπορούσε και έπαιρνε μεγαλύτερο ποσό από το χιλιάριο που ήταν καθιερωμένο σε τέτοιες περιπτώσεις.

Τα δάνεια της ΦΑΤΑ έσωσαν κόσμο τότε και έδωσαν πνοή στη μικρή κοινωνία της. Από το βιβλίο ταμείου, που είναι ο καθρέφτης του έργου της ΦΑΤΑ, φαίνεται πως κανείς δεν επιχείρησε να μην επιστρέψει το δάνειο.

Η τελευταία προκοδοτήση έγινε το 1979 και το τελευταίο δάνειο χορηγήθηκε το 1982. Συνεχίζει όμως και βοηθάει μέχρι σήμερα τους ανήμπορους, με βοηθήματα τα Χριστούγεννα και το Πάσχα. Για λόγους ευθιξίας μάλιστα, ήταν θεσμός να μη γνωρίζει κανένας, παρά μόνον η διοίκηση και η εξελεγκτική επιτροπή, τους αποδέκτες των βοηθημάτων και των δανείων.

Πώς λειτουργεί όμως η ΦΑΤΑ; Ανώτατο όργανο είναι η γενική συνέλευση και από το 1893 μέχρι σήμερα, από τις 26 Ιουλίου μέχρι τις 20 Αυγούστου που είναι όλος ο κόσμος στο χωριό, γίνεται καταστατικά στο χαγιάτι της εκκλησίας.

Τα τελευταία χρόνια η ΦΑΤΑ λειτουργεί καθαρά ως εκπολιτιστικός σύλλογος. Ετοιμάζει το λαογραφικό μουσείο, ήδη χρηματοδοτήθηκε από το πρόγραμμα «Πίνδος» και ξεκινάει να το στεγάσει στο παλιό σχολείο που έχτισαν οι πρόγονοί τους. Διατηρεί χορευτικά τμήματα γερόντων, μεγάλων και μικρών, ψυχή των οποίων είναι η Αποστολία Κούτσια, συμμετέχει σε διάφορα συνέδρια και κάνει δύο κεντρικές εκδηλώσεις, μία το χειμώνα στα Τρίκαλα και μία το καλοκαίρι στο χωριό τον Αύγουστο.

Όσον αφορά το κοινωνικό έργο, η ΦΑΤΑ δραστηριοποιείται ώστε να υπάρχει γιατρός, τον οποίο φροντίζει να πληρώνει, όλο το καλοκαίρι στο χωριό.

ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ - 27/08/2007